

VOJENSKÁ DOKTRÍNA A DALŠÍ ROZVOJ OPERAČNÍHO UMĚNÍ I PŘÍPRAVY VOJSK

Vojenská doktrína členských států Varšavské smlouvy, která má důsledně obranný charakter, skýtá velké politické výhody v tom, že realizuje všechny možnosti k odvrácení války. Avšak skutečnost, že agresor současně získává určité strategické výhody, že může podle svého uvážení zvolit vhodný moment k zahájení agrese, prostředky a způsoby napadení i využít překvapení, poskytují obsahu základního principu vedení soudobé operace a vševojskového boje — **stálé vysoké bojové pohotovosti svazů, svazků, útvarů a jednotek nové rozměry a kvalitu.**

Tato skutečnost vyžaduje přijmout opatření ke zvýšení bojové pohotovosti a operačních možností především svazků prvního operačního sledu tak, aby tyto byly připraveny a schopny odrazit nenadálé napadení nepřítele, zabránit proniknutí jeho úderných uskupení do hloubky našeho území, a to do doby úplného operačního rozvinutí sil a prostředků. Uskutečněním protiúderů a protiztečí vytvořit podmínky pro přechod do rozhodného protiútku.

Historické zkušenosti, především z druhé světové války, nás učí, že řešení těchto otázek mělo vždy mimořádný vliv na průběh počátečního období války a v řadě případů i na její konečné výsledky. Tak např. pro válečné tažení proti SSSR zahájilo fašistické Německo po porážce Polska (již od července roku 1940) předsunutí sil překrytí a od února roku 1941 soustřeďování hlavních sil, což představovalo 140 německých a 30 satelitních divízi za rozsáhlého politického, strategického a operačního maskování. Zaujímání východích prostorů pěšími divizemi bylo zahájeno 12 dnů a tankovými divizemi 4 dny před zahájením agrese. Tyto divize byly přisunuty ke státní hranici poslední noc před započatím útoku. Tím se podařilo fašistickému Německu zahájit válku překvapivým úderem předem rozvinutými hlavními silami.

Naproti tomu sovětské velení v souladu s předválečnými představami počítalo, že obě strany zahájí bojovou činnost jen částí sil a že na završení strategického rozvinování obou stran bude zapotřebí nejméně dvou týdnů. Sovětské velení bylo přesvědčeno, že po tuto dobu budou síly přikrytí schopny plnit stanovené úkoly, což vytvoří potřebné podmínky pro rozvinutí druhého strategického sledu k vykonání odvetného úderu na nepřítele.

Tento zámysl byl beze sporu možný, avšak v době, kdy fašistické velení **soustřeďovalo hlavní síly v přihraničním prostoru**, již neodpovídal konkrétně vytvořené situaci.

Z **poučení** uvedeného krátkého historického příkladu **vyplývá**, že teorie a praxe této otázky nemůže být založena jen na jedné variantě možného zahájení války a v souvislosti s tím i na jednom způsobu přechodu z mírového na válečný stav.

Z těchto pohledů má důležité úkoly marxisticko-leninská vojenská věda. Vždyť poprvé v dějinách **mají ozbrojené síly zabránit válce** a důsledně rozpracovat tento úkol ve všech jeho aspektech.

Domnívám se, že vytyčené požadavky vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy (VS) spolu s kvalitativními změnami ve všech oblastech vojensství v důsledku vědeckotechnického rozvoje budou vyžadovat řešení problémů především v následujících **směrech**:

- podrobně rozpracovat otázky přechodu z mírového na válečný stav; v první řadě řešit otázku, jak v podmínkách parity používat ozbrojených sil k zabránění války; zvratit ještě do zahájení agrese iluzi imperialismu o snadném vítězství,

- vyjevit zákonitosti a cesty přípravy nejen vojsk, ale celého národního hospodářství k obraně socialistických vymožeností v nových podmínkách,

- rozpracovat otázky přípravy a úspěšného vedení obranných operací na počátku války.

Nové způsoby posouzení bude zapotřebí prosadit v bojové a mobilizační pohotovosti. Nejnovější poznatky získané ze cvičení Sojuz-87 i řada opatření operační přípravy v tomto výcvikovém roce svědčí o tom, že k úlohám, které je nutné řešit v celé této oblasti, především **patří**:

- zvýšení efektivity všech sil a prostředků průzkumu ke včasnému zjištění zámyslu nepřítele zahájit agresi a k přijetí odvetných opatření,

- zdokonalování metod přechodu z mírového na válečný stav s cílem zvýšit skrytost činnosti a nedovolit nepříteli dosáhnout iniciativy a překvapení,

- zvyšování připravenosti velitelů a štábů k řešení otázek skrytého přechodu z mírového na válečný stav,

- zdokonalování systému bojové a politické přípravy, včasného operačního rozvinutí vojsk a jejich rozhodného a organizovaného vstupu do bojové činnosti,

- zvyšování úsilí v mistrovském zvládnutí techniky a zbraní vojsky s plným využitím jejich bojových možností.

Naléhavá potřeba, aby vojska v podmínkách parity na jedné straně, ale i vzrůstajících možnostech nepřítele zahájit agresi v důsledku nové kvality konvenčních zbraní soudobými nebezpečnými formami na druhé straně, **vyžaduje**:

- řešit otázky zvýšené bojové pohotovosti a možností vojsk prvního operačního sledu tak, aby tyto byly schopny a připraveny odrazit nenadálé na-

padení nepřítele, zmařit proniknutí jeho úderných uskupení, vytvořit podmínky pro úplné rozvinutí ozbrojených sil a pro přechod do rozhodného proti-útoky,

- zdokonalovat organizační struktury a udržovat bojové možnosti vojsk stále pohotovosti tak, aby nezaostávaly v těchto otázkách za pravděpodobným nepřítelem,

- řešit vzniklé disproporce mezi rozvojem některých druhů vojsk, nově rozdělit úsilí a upřesnit způsoby součinnosti mezi nimi při vedení první operace na počátku války,

- zkvalitnit celý systém velení s širokým využitím automatizovaných prostředků i výpočetní techniky a v návaznosti na ně sjednotit práci velitelů a štábů na operačním i taktickém stupni.

Tyto otázky a především skutečnost, že hlavním způsobem bojové činnosti ozbrojených sil v počátečním období války budou odvetná opatření k odražení agrese, vyžadují **prosadit do myšlení velitelů i štábů vzrůstající roli obrany a vymýtit představu, že tento druh bojové činnosti, zvláště na počátku války bude pouze pomocný.**

Domnívám se, že k tomu je především **nutné:**

- učit velitele i štáby organizovat a budovat obranu s důsledným využitím terénu, palebných možností vojsk a s plným respektováním kapacit operačních i taktických směrů,

- připravit velitele a štáby svazků a útvarů prvního sledu k organizování obrany v prostorech předpokládané bojové činnosti s cílem poznat terén z hlediska jeho maximálního využití,

- naučit je v duchu požadavků bojových řádů uplatňovat efektivnost a komplexnost palebného ničení nepřítele a důsledně procvičovat aktivnost obrany,

- zdokonalovat metodické schopnosti velitelů organizovat a řídit komplexní polní výcvik zaměřený k vedení obrany s maximálním přiblížením ke skutečným bojovým podmínkám.

Článkem jsem chtěl přispět (některými svými názory) do diskuse, která na stránkách našeho časopisu právě probíhá k problematice, jež vyplývá z vypracování doktríny obranného charakteru. Zdůrazňuji, že prosazení požadavků vojenské doktríny do konkrétních opatření a praktické činnosti je možné jen za podmínek, kdy každý velitel, náčelník, politický pracovník si hluboce ujasní úkoly, které pro něho vyplývají.

Členské státy Varšavské smlouvy se zasazují o realizaci odzbrojovacích opatření, ale přitom jsou nuceny udržovat své ozbrojené síly v takovém složení a na takové úrovni, které by jim umožnily odrazit jakýkoli vnější útok proti kterémukoli členskému státu smlouvy.

(Zasedání Politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy. Berlín 28. a 29. května 1987.)
